

Azərbaycan folklorundan yeni nümunələr

CƏLİLƏBƏD RAYONUNUN LƏZRAN KƏNDİNDƏN TOPLANILAN MƏTİRLƏR

Folklor yaradıcılığı elə bir sahədir ki, bu sahənin sonunu müəyyən etmək qeyri-mümkündür. Ona görə ki, şifahi söz sənəti xalqla birgə yaranıb, birgə də yaşayacaq. Şifahi xalq ədəbiyyatı bir dəryadır. Haqqında nə qədər məqalələr, elmi tədqiqat işləri, kitablar yazılsa da, yenə azlıq təşkil edir. Bunlar hamısı dəryadan bir qurtum su götürməyə bənzəyir. Bir qurtumla dəryanın suyu qurtararmı? Əlbəttə ki, qurtarmaz. Folklorumuzda ulu babalarımızın, nəvələrimizin müqəddəs nəfəsləri yaşamaqdadır. Biz şifahi xalq ədəbiyyatına müraciət etməklə birbaşa keçmişimizlə rabitə qururuq. Keçmişimiz dedikdə: xalqımızın müstəqilliyi uğrunda canından keçən igid oğullarımızın qanları ilə yazdıqları tarix, adət-ənənələrimiz, mədəniyyətimiz və s. gözüümüzün önünə gəlir. Azərbaycanın müxtəlif bölgələri vardır. Hər bölgənin dialekti olduğu kimi, onun folkloru da vardır.

Cəliləbad rayonu Bakıdan 220 km məsafədə yerləşir. Gözəl havası və insana mənən dincəlməyi bəxş edən bir təbiəti var. Buravar sıra dağlarının ətəyində yurd salmaqla sanki, o dağların gözəlliyini öz qəlblərində əks etdirirlər. Cəliləbad rayonunun tarixi qədimdir. Xüsusilə də, arxeoloji qazıntılar baxımından çox zəngindir. Məsələn, “Polutəpə” abidəsi Qafqazın ən qədim dini məbədidir. “Əlikö-məktəpə” abidəsi, “Qazan köşkü” və s. abidələri qeyd edə bilərik. Bununla yanaşı, həmçinin burada maraqlı folklor nümunələri də mövcuddur. Rayonda olduğum zaman bölgənin folklorunu toplamağa başladım. Ən əsası da folklorla yanaşı, bölgənin dialektini və həmçinin şivələrini də öyrənmiş oldum. Toplanan folklor nümunələri içərisində məsəllər, mifoloji mətnlər, lirik nəğmələr və s. yer almışdır.

İlkin ELSEVƏROĞLU
Bakı Avrasiya Universiteti
Filologiya fakültəsi III kurs tələbəsi

LİRK NƏĞMƏLƏR

TOYUN MÜBARƏK OLSUN!

Sumkamı götürdüm, gəldim sənə toyuva,
Anan-bacın qurban olsun boyuva.
Nə gözəldir, nə gözəldir ağ almanın alası,
Bizə xələt verər bəyin atası, ay anası.

Nə gözəldir Lənkəranın gəmişi,
Bizə xələt verər bəyin əmisi.
Dedim, a bəy, toyun mübarək olsun!
Oğlan, elin, vilayətin, canın sağ olsun!

Nə gözəldir Lənkəranın düyüsü.
Bizə xələt verər bəyin bibisi.
Evlərinin dalı kərmə qalağı,
Sağallar gomuşu, oynar balağı,
Bizə xələt verər bəyin xalası.

Qızılgülü dəstə-dəstə dərərlər.
Dərdikcə tənha yerə sərərlər.
Sevgi sevər sevgisinin gözündən
Bir xələt istərim bəyin özündən.

Ayağuva dəyməsin düşmənin daşı,
Sənlə olaydım yol yoldaşı.
Sən olasan on iki oğul atası,
A bəy, toyun mübarək olsun!

DEYİŞMƏ

Oğlan:

Ay qız, qaralar geymisən, qaradır saçın.
Qüdrətdən çəkilib qələm ey qaşun,
Ölən atandır, ya da qardaşın?
Ahu gözlü, nə gəzirsən məzarı?

Quiz:

Oğlan, qaralar geymişəm, qaradır qaşım.
Qüdrətdən çəkilib qələm ey qaşım.
Ölən nə atamdır, nə də qardaşım,
Yeddi ildir mən gəzirəm məzarı.

Oğlan:

Ay qız, neçə ildir sən buraya gələni?
Ağlayıban çeşmə yaşın siləni,
Neçə ildir sənin yarın öləni.
Ahu gözlü, nə gəzirsən məzarı?

Quiz:

Ağlayıban çeşmə yaşın siləni,
Yeddi ildir mənim yarım öləni.
Yar eşqinə mən gəzirəm məzarı,
Yeddi ildir mən gəzirəm məzarı.

* * *

Qurban olum xocaların xocası,
Yerin tavaqası, göyün ucası.
Mislim şəhərində qalan gecəsi,
Ağa, mənim ağ yarım da, gəlsin.

* * *

Verən sənsən, alan sənsən,
Heç deməsən yalan sənsən.
Gah dükanı bəzəyənsən,
Gah da edən talan sənsən.

* * *

Duman, gəl ged bu dağlardan,
Qoy ürəyim bar eyləsin.
Bivəfa yarı nə gözüm görsün,
Nə ürəyim qubar eyləsin.

Söyləyici: Ağayev Məşədi Əlisahib Əli oğlu. 1928-ci ildə Ləzran kəndində anadan olub. Orta təhsillidir.

BAYATILAR

İrəfüzdə¹ üzüm var,
Üzüm, səndə gözüm var.
Bir evdə iki bacı,
Kiçiyində gözüm var.

Ay çıxdı, qədir Allah,
Taxsirim nədir, Allah?
Sevəni-sevənə ver,
Vermeyesən öldür, Allah!

Yeri, yeri, nişan yar,
Yengi² eşqi düşən yar.
Elçiləri qırılmış,
Özü elçi düşən yar.

Heyva, narun yox imiş,
Baxçə, bağun yox imiş.
Özün öldün qutardın,
Etibarın yox imiş.

ATALAR SÖZLƏRİ

Yağı yağ üstə tökey, yarmanı yağsız qovurey.
Ərlilərn əri var, ərsizlərin allahı.
At minənin, qılınc qurşananın.
İştah diş altındadı.
Buxara əyri olsa da, tüstüsü düz çıxar.
Atı arpa yellər, kişini pul.
Ağ köynəyə ləkə tez düşər.
Tula itdən betərdi.
Küləş düşdü, qış düşdü.
Gəndələşdən taya olmaz.
Ha pis ola yol yaxşıdı, ha pis ola el yaxşıdı.
Gəlinin dilinin üstündə qənd, altında fənd var.
Malın mal olmasın, bazarın bazar olsun.
Bazara pulsuz gedən gora imansız gedər.
Adamı qeyrət işlədər, dəyirmanı su.

¹ İrəfüz – rəfiniz

² Yengi – yeni

Qoçun buynuzu özünə ağırlıq etməz.
İti vurdum sinsidi, bu it də o itin cinsidi.
Yağı olan əriməz, oğlu olan qarımaz.
Erkəy qaz səsinən taniney.
Ot yolun ya altında bitər, ya da üstündə.
Oğru kilid bilməz.
Vay aşağıdan qalxanın halına.
Qara at gətirdiyini aparey.
Əblah odur bu dünyada qəm yeyər,
Tari bilir kim qazanar, kim yeyər.

Söyeyici: Qubadova Məşədi Minarə Bəhlül qızı. 1952-ci il təvəllüdlü, Ləzran kəndi. Orta təhsillidir.

MƏSƏLLƏR

SƏNİ TAPŞIRIRAM ALLAHA, SAĞ GEDƏSƏN, SALAMAT GƏLMƏYƏSƏN

Bir gün Ləzran kəndində bir cavan oğlan əsgərliyə gedeymiş. Onun məşinla aparanda kəndin ağsaqqalı onların yolunu kəsey. Ona xeyir-dua verəy. Axırda da bunu deyey ki, oğul, səni tapşırıyem ala gözlü Əbəlfəzə, xanım Fətiməyi-Zəhraya səni görüm sağ gedəsən, salamat gəlməyəsən.

Söyeyici: Qubadova Məşədi Minarə Bəhlül qızı.

MƏŞƏDƏ ODUN YOXDU

Ata bir gün oğlunu məşəyə odun gətirməyə göndərey. Yolda ona yeməy üçün azuqə də qoyey. Oğlan məşəyə çatəy, görəy ki, hava çox sərinədi. Gətirdiyi yeməyi də yeyey, hələ üstündən bir sərin su içib ağacın kölgəsində yatey. Bir də onda ayiley görəy ki, hava qaraley. Tez atını miney evə tərəf gəley. Atası da deyey ki, mənim oğlum artıq böyüyüb məşəyə oduna gedey. Bir də görəy ki, oğlu bombuluboş gələy. A bala, bə odun hanı? Oğlan da deyey ki, a kişi, sən mənə məzələneysen, məşədə odun nə gəzey.

Söyləyici: Qubadova Məşədi Minarə Bəhlül qızı.

PLOVUN SÜZÜLMƏSİ

İki usta işləmək üçün şəhərə gedeylər. Ustalar işlərini qurtardıqdan sonra evə gəleylər. Yolda ustalardan biri deyey ki, ay qağa, ürəyim yaman plov istey. Həmin günü nə qədər gəzeylər, ancaq plov tapa bilmeylər. Ustalardan biri xəlvətcə evə düğü alıb gətirey. Evə çatəylər. Usta deyey ki, sən yat dincəl, bəlkə düyü yadından çıxar. Usta yatan kimi tez düyünü suya qoyey. Düyü qayneyey. Ancaq onu süzməyə bir qab tapa bilmey. Birdən dostunun papağı yadına düşey. Tez onu götürəy, papağda xırda-xırda dəşiklər olduğundan düyü tez süzüley. Plovu süzüb dəmə qoyandan sonra dostunu çağirey ki, ay qağa, dur, yeməy hazırda.

Dostu yerindən drey görə ki, süfrədə plov var. Dostundan necə hazırladığını soruşanda o da gülə-gülə deyey ki, necə hazırlayacam, papağının canı sağ olsun.

Söyləyici: Qubadova Məşədi Minarə Bəhlül qızı.

NEHRƏDƏ CİN VAR

Bir kişi nehrə ilə yol gedeymiş. Yolda bulağa rast gəley. Su içdiydən sonra nehrəyə də biraz su qoldurey. Hava da o qədər isti imiş ki, baş fırladeymiş. Bunu gün vurey, su içməy üçün nehrənin ağzını açey. Nehrədəki suda öz əksini görey onu cin biley. Əlindəki nehrəni atey, ayaq tutduqca qaçey, ta yorulana qədər. Bunun qışqırtısına kənd yığışey ki, bu niyə qışqırey. Onda soruşeylər ki, a bala, niyə qışqıreysən, bəyəm dəli olmusan? Deyey, nehrədə cin var idi. Mən də onu yerə atıb qaçdım. Camaat nehrəyə sarı gedey. Nehrənin yiyəsi nehrəyə bir də baxey, yenə də öz əksini görey, qışqırey: “Cin var, cin”. Uzaqdan daş ataraq nehrəni sındıreylər. İçindəki su tökülüb dağıley. Haçannan-haçana bileylər ki, bunu gün vurub. O gündən bu günə qədər el arasında belə bir ifadə var ki, sən də nehrədə cin göreysən?

Söyləyici: Ağayev Məşədi Əlisahib Əli oğlu.

DAŞ DEYƏNDƏ NƏ TEZ SALEYSƏN

Ərlə arvad gündə savaşeymişlər. Kişi də evinə pul gətirmeymiş. Arvadı da gündə qonşu-bacadan çörəy aley balalarına vereymiş. Arvad kişiylə qarğış eləyirmiş ki, başuva daş düşsün. Camaatın kişilərinə bax, utan. Bu vaxt kişinin başına daş düşey. Kişi də üzünü göyə tutaraq deyey ki, ay Allah, daş deyəndə nə tez saleysən, pul deyəndə sən də üz çevireysən.

Söyləyici: Eyvazov Elman Xudam oğlu.

SƏNİN ÖZÜNƏ EHSAN VERƏN LAZIMDIR

Çinar kəndində bir qadın Ləzran kəndində hüzüərə gələymiş. Qadın da yaşlı olduğunda ağacla gücnən yeriyeymiş. Yolda maşın saxley. Şofer deyey ki, ay nənə, hara gedeysən belə? Qadın da Ləzran kəndində hüzüərə getdiyini və orda bir qab da olsa, ehsan yeyəcəyini deyey. Şofer də gülərey deyey ki, ay nənə, sənin özünə ehsan verən lazımdı. Denən onlara, sənə bir qab yemək gətirsinlər, otur evdə yeginən.

Söyləyici: Rzayeva Şəhri Bəhram qızı. 64 nömrəli Ləzran kənd kitabxanasının müdürü. Orta təhsillidir.

SƏNİN İNƏYİN ÖLÜR, MƏNİM DƏ DƏDƏM

Ləzranlı Daxil kişinin həyatında qoca bir inəy var imiş. Bu inəy tey xəstə olemiş. Qonşuları Tarqulu kişi hər dəfə bu inəyə müalicə edeymiş. Bir gün inəy yenə də xəstələnəy. Tarqulu kişigilə uşaq göndəreylər ki, onu çağırınsınlar. Uşaq gedey onlara. Çağirey, cölə Tarqulu kişinin oğlu çıxey. Uşaq dey ki, ay əmi, atana de

ki, bizim inəy xəstədi, gəlib ona baxsın da. Tarqulu kişinin oğlu da dey ki, ay bala, sən nə hayda, mən nə hayda. Sənin inəyin öley, mənim də dağ boyda dədəm öley.

Söyləyici: Qubadov Elsevər Daxıl oğlu. 1978-ci il təvəllüdü. Ləzran kəndi. Orta təhsillidir. Usta işləyir.

MƏN DƏ ONLARA KƏLƏK GƏLDİM

(Bu əhvalatın yaranması təxminən Sovet hakimiyyəti illərinə təsadüf edir)

Bir qoca kişi çomaqını götürey, zəmiyə baxmağa gedey. Həmin vaxtlar zəmiləri mal-qaraya otazdıreydilər. Həm də bu vaxtlar qaçaqlar yaman yayılmışdı. Kişi örüşə gedən zaman bunu yolda qaçaqlar tuteylər. Əyin-başını soyundurub, pullarını da aleylər. Təkcə əynində tumanı qaley. Tumanını da almasınlar deyə gedib bir dərədə gizləney. Evdən adam göndəreylər ki, a bala, ged gör dədən hardadı. Bəlkə başına biş¹ gəlib. Uşaq da gəley örüşə. Nə qədər axtarey ancaq tapa bilmey ki, bilmey. Haçannan-haçana kişi dərədən çıxey, baş götürey evə təfər. Yolda ata-oğul qarşılaşeylər. Uşaq soruşey ki, ay dədə, bu nə haldı? Sənə nə olub belə. Kişi də dey, ay bala, məni qaçaqlar tutub soydular, pulumu da aldılar. Onlar mənə əzab versələr də, mən də onlara kələk gəldim. Cibimdə cırıq bir beşliy varidi, onu da pulun arasında götürdülər. Adam heç cırıq pul götürər?

Söyləyici: Ağayev Məşədi Əlisahib Əli oğlu.

USTA İLƏ ŞEYXİN ƏHVALATI

Bir usta ev tikeymiş. Bir şeyx də yol ilə keçeymiş. Hava isti olduğundan şeyx əlini, üzünü yumaq üçün ustanın yanına döney. Usta şeyxi görən kimi tez onun qabağına qaçey. Əl tutub görüşəndən sora şeyx əlinə su tökməyi istey. Hava o qədər isti imiş ki, sular qayneymiş. Usta isti suyu şeyxin əlinə tökey. Şeyx suyu isti olduğu üçün əlini dala çakeymiş helə, usta suyu tökeymiş. Axırda şeyx deyər ki, indi nöbə sənindi, gəl sənin əlinə su töküm. Usta etiraz etsə də, şeyx suyu ustanın əlinə tökey. Su isti olduğundan usta əlini çakey. Ay şeyx, bu su axı istidi, əlimi yandirey. Şeyx də deyey ki, a əblah adam, mənim əlimi yandıranda yaxşı oley, sənin əlini yandıranda pis oley?

Söyləyici: Eyvazov Elman Xudam oğlu.

SİZ MƏNİ GƏLƏNDƏ GÖRƏRSİNİZ

Yaşlı bir qadın kəndlərinin yuxarı başında hüžürə gedeymiş. Hava yağışlı olduğundan yer palçıqlı imiş, bu da qaloş geyinib. Yolda bunun qaloşu cırıley. Yoldakı qadınlar bunu güleylər. O da deyey ki, gülün, gülün, siz məni gələndə görərsüz. Gedey hüžür yerinə bira oturey gələndə də təzə qaloş geyiney. Gəlib o qadınların yanına çatanda deyey ki, gördüz, mən sizə nə demişdim. İndi ki qaloşum təzədi sizinkindən.

Söyləyici: Qubadova Məşədi Mınarə Bəhlül qızı.

¹ Biş – bir iş

QARA QOYUNUN ƏHVALATI

Bir gün bir qoca kişi sürünü naxırdan axura gətirey. Qoyunlarını sayey, görey ki, biri yoxdu. Tez o tərəfə bu tərəfə qaçey. Axırda yoruley. Evə gəley, arvad-uşağına deyey ki, getdi qoyunun biri. Axşam oley, qoyunlara baxmağa gedey. Elə tövləyə yaxınlaşmaq istəyəndə görey ki, ona tərəf nəşə qaraltı gəley. Kişi bir az da irəli gedey, görey yox e, bu nədisə, elə tey¹ mən tərəfə gəley. Qaçmaq istəyəndə əyağı büdreyib yıxıley. Ağzı açıldığı qədər qışqırey ki, ay camaat, camavar məni yedi. Uşaqlar kişinin səsinə çıxey. Qonum-qonşu əlində çalo², balta ilə gəley ki, canavar gəlib onu öldürəy. Camaat yığış həmin həyatə. Biri tufəngini çakey, biri baltasını hazırley ki, canavar gələndə ona tərəf atsinlar. Bir göreylər qaraltı yaxınlaşey. Tez vurmaq istəyəndə göreylər ki, aya, bu qoyundu, öz də yanında iki balası. Bunların qaraltı bildiyi canavar yox, qoyun imiş. Kişinin itmiş qoyunu sən demə, həyatindəki ot tayasının altında yatmışmış. Elə həmin gündən kənd camaatı deyey ki, ədə, canavar gəldi, qaçun.

Söyləyici: Ağayev Məşədi Əlisahib Əli oğlu.

BAŞ TUTMAYAN HİYLƏ

Kolxoz quruluşu illərində kolxoz sədri Məmmədov Mirzaqulu Vəli oğlu idi. Onun köməkçilərindən biri də Ağayev Əlisahib Əli oğlu imiş. Qonşu kənd olan Kərgədi sonrakı, adı isə (Porsava) olmuş, bu kənddə zəmiləri mal-qaraya otazdıreymişlər. Nə qədər gedeymişlərsə, zəmi otaranları tuta bilmeymişlər. Axırda Mirzaqulu kişi dey ki, gəlin mən tufəni havaya atım, siz də yalandan qışqırın ki, aya vurdu, aya vurdu. Əlisahib kişi tez qışqırey ki, vay dədə, vurdu oğrunu. Bu məmər də Mirzaqulu kişi gülləni atmay issiye³, güllə açılmey. Dey, bir də qışqırın. Bu dəfə Əlisahib kişi qışqırey ki, ay oğru, qaç, bu kişinin tufəngi açılmey, qaç, canuvu qurtar.

Söyləyici: Ağayev Məşədi Əlisahib Əli oğlu.

YAZ ORA BİR KİSƏ BUĞDA

Bir kişi var imiş. Tey toya çağıreymişlər bu kişini. Kişi ota-yaloya⁴ düşey. Arvadına deyey ki, ay ayrvad, mən day bezmişəm bu toylara getməydən. Öydə pul da qalmayıb day, toylara verməydən. Bu gün toya gedəcəm, ancaq pul yazdırmıyacam. Ona görə ki, o kişi mənim toyuma bir kisə buğda yazdırıb, amma buğdanı toya atmeyib. İndi mən də toya gedəcəm, yazıraciyem ki, a qardaş, sən ora yaz, ay Feyruz kişi, sən vaktu⁵ ilə mənim toyuma bir kisə buda yazdırıbsan, ancaq budanı verməmişən. Mən də day sənə guzəşt ediyem ki, to-

¹ Elə tey – eləcə

² Çalo – əmək aləti

³ İssiye – istəyir

⁴ Ota-yaloya – od-alova

⁵ Vaktu ilə – vaxtı ilə

SÜFRƏ DUASININ GÜCÜ

Söyləyici: Qubadova Məşədi Minarə Bəhlül qızı.

MİFOLOJİ MƏTNLƏR

BOŞ MƏSCİDDƏ ZƏNCİR VURULMASI

Söyləyici: Qubadova Məşədi Minarə Bəhlül qızı

GÖYDƏN LƏŞGƏR GEDEY

Söyləyici: Qubadova Məşədi Minarə Bəhlül qızı.

³ Orus – urus

ƏLƏMİN GÜCÜ

I mətn

Məhərrəmliyin ayının son günü idi. Biz tərəflərdə aşura günü saat 12-yə qədər ələmi çölə çıxardıb onu ziyarət edöy. Ələm götürən adam gərəy təmiz ola, həm də onda güc ola. Ələmi məscuddən götürəy, onu çölə çıxardıb gəzdirey. Babalarımız bizə deyeydilər ki, iki ələmi bir yerə gətirməy olmaz. Onlar guşə gəleylər, bir- birlərinə tərəf qaçeylər. Mən uşaq olanda kəndimizdən bir nəfər ələm götürdü. Qonşu kəndən də ələm gəzdireylər. İki ələm bir-birilərini tərəf qaçmağa başladılar. Bir-birilərinə çatanda başladılar vuruşmağa, onları güclə ayırdılar. Ələm götürənlər uzun müddət yorğan-döşəyde yatdılar. Bir də deyilər ki, ələm guşə gəlmey. Qonşu kənddən ələm götürən gəlmişdi bizim kəndə. Dedilər ki, ələmi bu götürəcəy. Bizim bir qonşumuz var idi, o belə şeylər heç inanmeydi. Bizə dedi ki, baxın mən gör nə eliyəcəyəm. Çibindən bir məmməd¹ götürərəy aperey həyatində ki, inəyin boynuzuna bağley. Gülə-gülə dedi ki, indi ələm gəlib tapsın o nəziri. Ələm götürən bizdən xeyli uzaqdaydı. Yaxında olsaydı, deyərdim eşitdi. Ancaq bizim yanımızda heç kim yox idi. Bir azdan ələm götürən o inəyə tərəf gəlməyə başladı. Düz ələm o inəyin yanında dayandı. Pulu orda gizlədən ağlaya-ağlaya gəley, nəziri açıb verey.

Söyləyici: Qubadova Məşədi Mınarə Bəhlül qızı.

II mətn

Kəntdə şəbeh göstəreydilər. Şəbeh qurtarılıqda sonra ələm götürən ələmi götürməyə gedeydi. Birdən dedilər ki, aya, sən ələm götüre bileysen? Ələm götürən də başqa kənddən gəlmişdi. Həmin adam gərəy çox qüvvətli olmalıydı. Bu da çox qüvvətli bir adam idi. Ələmi götürüb çölə çıxanda hamı ağleydi, sağsey-vagsey vureydilər. Birdən kişi götürülməyə başladı. Bir xeyləm qaçdıqdan sonra mən ona çatdım. Onun qolundan tutdum. Gördüm bu məni də aparır. Mənim köynəyimdən qonşumuz da yapışdı. Mən bir də gördüm ələm götürən kişinin ayaqları yerlə getmey. Mən qorxumdan yerə yıxıldım. O kişini də bizim kəntdən xeyli uzaqda olan kəntdən gətirdilər.

Söyləyici: Ağayev Məşədi Əlisahib Əli oğlu.

ƏRGİ SALLAMAQ

Bu vergi mənə cicəmdən² gəlmədi. İnsanlar çox vaxt gəley deyilər ki, sən canı, məyə³ bi dənə ərgi salla, görüm məni kim tutub yasına. Ərgini belə salleylər. Baş ağrıyan adam mal gələn vaxtı evindən bir tikə çörəy gətirey. Mən də o çörəyi üç-dörd yerə bölüyəm. O çörəyləri bir yerə yığıyem. Qasığın ucuna sap bağliyəm ki, əlimdə yellənə bilsin. Ərgi sallatdırmağa gələn insan üç-dört ölüsünün adını deyey. Mən də onları niyyət eliyəm, sora da qasığın sapını yelliyəm.

¹ Məmməd – M.Ə.Rəsulzadənin şəkli üzərinə çəkilmiş pul

² Cicə – ana

³ Məyə – mənə

Söyləyici: Kərimov Hüseynağa Kərim oğlu. Cəngən kəndi. 1939-cu il təvəllüdlüdür. Tarix müəllimidir.

CĪNLĪ DƏRƏ

Cinni dərə adlanan yerdə qədim zamanlarda cinlərin olduğu deyiləymiş. Həftənin dördüncü günü, yəni cümə axşamı bu dərədə cinlərin yığıldığının şahidi olmuşlar. Qərribə səslər çıxardəymişlər. Bir kişi yoldan gedəymiş, görüb bu dərədə qərribə məxluqlar gəzey. Ağ paltar geyinib, əllərində plovla oyneylər. Həmin gündən sonra day oraya hamı Cinni dərə deyey.

Söyləyici: Kərimov Hüseynağa Kərim oğlu.

INAM

Bir qadının neçə vaxtı övladı oluv öləymiş. Nə qədər çalışsalar, övladları öləymiş. Sonda onlar deyirlər ki uşağuz olən kimi onu başqa ocağa aparın. O öydə ona ad verin, sora evinizə gətirin. Onda sizin uşağınız qalacey. Elə də eylelər. Uşaq doğulan kimi başqa öyə apareylər. Ona o öydə ad verərək öylərinə gətireylər.

Söyləyici: Qubadova Məşədi Minarə Bəhlül qızı.

RUZİNİ VERƏN ALLAHDI

Musa peyğəmbərin dövründə bir kişioley. Bu kişinin o qədər malı, dövlətioley ki. Bir gün kişi Musa peyğəmbərin yanına gəley. Deyey, ya Musa, sən Allaha de ki, mənə day pul qismət eləməsin. Bu kişinin də bir xüsusiyyəti var imiş ki, təy yeməy yeyəndə boğazına əski bağleymiş ki, yediyi çörəyin qırıntıları yerə düşməsin. Musa da dey ki, ya Allah, bir kişi var, mənə dey ki, sən Allaha de ki, day mənə pul qismət etməsin. Allah da Musaya dey ki, ey Musa, o kişiyə mən axı necə var-dövlət qismət eləmiyim, o kişi yemək yeyəndə boğazına əski bağley ki, çörəyin qırıntıları yerə düşməsin. Çörəyinin qədrini bilənə mən də var-dövlət verəyəm.

Söyləyici: Qubadova Məşədi Minarə Bəhlül qızı.

Çapa tövsiyə edən: *Fil. ü. e. d. İslam Sadıq*